

تاریخ بحیث یکی از علوم اکادمیک

البته تاریخ به معنای عام مبدائی کهن دارد و لی از طلوع قرن ۱۹^م وارد مرحله علمی گردید. درین امر همکاری دولتهای اروپایی، دانشمندان و بسورت کلی ایجابات عصر دخالت تام داشته است. از جمله عواملی که در بیان اهمیت و گسترش مفهوم اکادمیک علم تاریخ نقش موثر داشته یکی ظهور مجلات اختصاصی از آغاز قرن ۱۹ در اروپا است که کهنترین آن در سال ۱۸۲۰ در آلمان تا سیس یافت و در جریان همان قرن همه کشورهای اروپایی دارای چندین مجله تاریخی گردیدند. درین شمار، شماره آینه، نصب العین بعضی از چنین مجلات را از نظر خوانندگان گرامی میگذرانیم. همایون

سرمقاله Historische Zeitschrift

برای این که هدف و وظیفه ما و خط سیری که ازین جا آغاز میکند، بخوانندگان بهتر روشن شود، سطور آتی را از اجمالی که بهمکاران علمی و قلمی خود ارائه کرده بودیم اقتباس می نماییم: *تاریخ و مطالعات تاریخی*

«این مجله پیش از همه باید نشریه ای علمی باشد، بنا بران وظیفه آن باید جزین نباشد که روش حقیقی تحقیقات تاریخی و مواردی را که از سنن واقعی شناخت مسایل تاریخی انحراف شده، بیان دارد.

«بدر نظر داشتن اساس فوق طرح ما عبارت از تأسیس مجله ایست تاریخی (Historical) نه نشریه ای که موقوف به عنیقات (Antiques) و سیاست باشد. یعنی از جانبی هدف ما این نیست که مسایل متنازع فیه سیاست جاری را بررسی کنیم یا از حزب یا پیره و جنبه خاصی تأسی جوئیم، ولی اگر بعضی اساسات عمومی را یاد آوری کنیم که قضاوت های سیاسی را بکار آید و مجله را در ارزیابی های سیاسی راهنما شود، نقض مرام نخواهد بود. از مطالعه تاریخ چنین برمی آید که حیات

هر يك از ملل و اقوام بامتابعی كه از قوا نین معنوی می كند، گویا جریان تحولی طبیعی و در عین حال منقرد است. این تحول طبیعی و منقرد هر يك از ملل، نظر به ایجابات ذاتی، دولتهای گونا گون و انواع فرهنگ و ثقافت را بار می آورد، و نباید در تسریع یا جلو گیری از سرعت آن خودرأی بود و یا آن را مشروط به قوانین عندی نمود. در آنچه بیان شد، فیو دالیزم را، كه حیات را بسوی كرختی سوق میدهد تا جبهش و ترقی، و رادیکالیزم را، كه طبیعت ذاتی را جانشین تكامل عضوی می كند، و الترا - مو نتانیزم را، كه خصایص تحول ملی و معنوی ملل را محكوم اراده کلیسای خارجی قرار میدهد، امكانی برای شمول موجود نیست .

«از جانب دیگر آرزو نمی كنیم بنیانگذار مجله ای باشیم كه ساحه نشرات آن خالصا عتیقات باشد، بنا بران تر جیحاً به مواد و مدارك و باز به مناسبات و علایقی در بین مواد و مدارك علاقه مند هستیم كه تصویر صادقی از حیات معا صرو روزا نه را منعكس نماید. اگر تاریخ و وظیفه اش واقعاً همین باشد كه اندیشه ما را به شناخت واقعیت و وحدت حیات و حوادث تحريك كند، پس برای شرح و بیان این شناخت راهی هموار تر و مطمئن تر ازین نیست كه ثابت شود كه گذشته هنوز نگذشته و حال بقیه و دنیا له آن است؛ گذشته بر ما فرما نرو است و با رسوخ بسیار بر ما حكومت میکند. این امر نه فقط از ان جهت لازم است كه مطلوب طبایع و جالب توجه است بلكه يك احتیاج مردم معنوی و ضرورتی است كه عوام باید به اراده و پسند خود و بدون اشكال به مو ادی دسترسی داشته باشند كه در بالا و صفا شد و همین ضرورت ایجاب مینماید كه كتابهایی كه در ان موضوع پر داخنه می شود باید همه جا رسوخ و اهمیت فوق العاده داشته باشد. ازین لحاظ مناسب میدانیم در قسمت «تقریظ بر كتا بها» آثاری را كه ارزش داشته باشد مفصلاً بررسی نمائیم. درین جا باید افزود كه مباحثی كه بر اختلافات مهم سبك تاریخ نویسی معا صر المان و كشور های خارجی، خوب روشنی می اندازد در مجله ما جای مطلوب خواهد داشت، زیرا رشته اختصاصی ما كه تاریخ است، خوشبختانه اكنون تا جایی

کسب اهمیت نموده که دوام و پیشرفت کار آن جزئی از خواسته های ملی ما گردیده است. از آنچه در فوق ذکر شد میتوان کلیات ذیل را برای تمسک مسئولان این مجله اقامه نمود:

«ایشان باید نسبت به ادوار گذشته به دوره معاصر و نسبت به کشورهای خارجی برای امان صفحات بیشتری تخصیص بدهند.

«این مجله کلیه جنبه ها و شعبات تاریخی را به پیمانها و احاد مورد بررسی قرار خواهد داد. بمقالات مربوط به تاریخ قانون گذاری، قانون اساسی و ادبیات، تاریخ کلیسا بطوری که از اساسات عمومی که برای مجله پذیرفته شده تجاوز نکند، همان قدر توجه خواهیم داشت که بمقالات راجع به تاریخ سیاسی.»

برای اینکه خوانندگان ما از داشتن معلومات جامعی در باره کلیه کتابهای تاریخی تازه نویسندهگان اروپایی بی نصیب نمانند در هر شماره مطالبی مخصوص راهنمایی کتب تاریخی و تاجایی که ممکن باشد همراه آن تبصره مختصر بر مندرجات، روش و هدف آثار برگزیده درج خواهیم کرد.

میونیک فروری ۱۸۵۹

سرمقاله Revue Historique

مطالعه تاریخ در زمان ما جدی و مهم تلقی می شود و بر اهمیت آن دمبدم می افزاید. امروز حتی برای دانشمندان و فضلاء متخصص دشوار است بتوانند معلومات شافرا در باره همه اکتشافات و کلیه تحقیقاتی که هر روز در زمینه پر وسعت تاریخ صورت می گیرد، تازه نگه دارند. همچنین عقیده ما برین است که بتأسیس مجله ای بنام *Revue Historique* و منتشر کردن مواد و مدارک مؤثوق و اورژینال، مربوط به شقوق مختلف تاریخ و با نشر مطالبی که در پیرامون تحقیقات تاریخی کشورهای خارجی و فرانسه بخوانندگان معلومات عرضه کند، در حقیقت گام بزرگی در راه بر آورده شدن آرزوی عده کثیری از ادبای جامعه بلند کرده ایم.

در قطار مجلات اختصاصی از قبیل (مجله باستان‌شناسی) و یا
 Bibliotheque de LEcole des Chartes که حاوی آنجا صفحات
 خاصی از تاریخ قدیم یا قرون وسطی است، آرزو مندیم مجله‌ها
 که بیشتر درباره تاریخ عمومی است چنان باشد که، با وجودی که برای عده
 بیشتری از توده در نظر گرفته شده، ثقت و جنبه انتقادی و پیروی از شیوه علم
 دران و نیز بیطرفی آن در مورد مسایل متباین، با آنها مساوی باشد. بدین طریق
 می‌خواهیم راه را برای کسانی هموار کنیم که مقصدشان پروراندن و گرامی داشتن تاریخ
 برای تاریخ است، بشمول آنانی که از تاریخ به حیث تجربه‌ای برای
 مدافعه مفکوره‌های مذهبی و سیاسی خود استفاده نمی‌کنند. در حالی که
 همکاران خود را در کار شان آزادی می‌دهیم و مسؤلیت نظریات شخصی شان را بخود
 شان واگذار می‌شویم خواهش ما این است که از مناقشات معاصر دامن برچیده
 موضوعات مورد بحث را در کمال دقت روشهای علمی و عدم جانبداری، که علم
 متقاضی است، بررسی کنند و علیه یا بطرفداری دکتورین‌هایی بر نخیزند که در
 مباحث بطور ضمنی شامل می‌گردد.

بنابران نظر به آنچه ذکر شد نشریه ما نه عرصه جولان اهل جدل خواهد
 بود و نه محتوی معلومات عامیانه و در عین حال مبری از همه گونه شوائبی که
 آنرا متهم به نظری بودن محض کند. ما درین مجله فقط آثار بکرو تازه‌ای را
 چاپ خواهیم کرد که مبتنی بر مدارك تازه و بکر باشد و بعلاوه یا تحقیقات
 عمیق و دقیقی که دران بکار رفته و یا بمعاونت نتایجی که از محتویات آن حاصل
 می‌شود بر ذخیره دانش ما بیفزاید. ولی چنینیکه هم قلممان خود را به پابندی
 از روشهای علمی دعوت می‌کنیم و برای هر نکته‌ای که از نوک خامه‌شان
 تراوش کند سند و حجت مطالبه می‌نمائیم و بهنگامی که در سر نداریم مجملات
 مبهم و فنون و صنایع ادبی را در صفحات مجله راه دهیم آن شیوه و سبک فاخر و
 شسته و پیراسته‌ای را که خوانندگان فرانسوی و دانشمندان ارج می‌گزینند،
 حفظ خواهیم کرد.

(بقیه در صفحه ۳ پشتی)